

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ І КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Іванюк Ірина, науковий співробітник
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ

В роботі звернуто увагу, що розробкою інструментів освітніх вимірювань і проведенням досліджень з моніторингу якості освіти в Норвегії займається спеціально створена структура – Норвезький центр для ІКТ в освіті. Розглянуто принципи діяльності он-лайн інструментів для самооцінки вчителями й адміністраторами загальноосвітніх навчальних закладів власного рівня цифрової компетентності.

Ключові слова: інформаційні технології, моніторинг, оцінювання, цифрова компетентність.

The paper pointed out that the development of educational measurement tools and research to monitor the quality of education in Norway is engaged in special purpose entity – Norwegian Centre for ICT in education. Draw attention to the principles of online tools for self-assessment by teachers and administrators of secondary schools own level of digital competence.

Keywords: informational technology, monitoring, evaluation, digital competence.

Практичне застосування інформаційних технологій (ІТ) в освітніх вимірюваннях, для моніторингу діяльності загальноосвітнього навчального закладу (ЗНЗ) надає якісно нові можливості для керівників і вчителів виявити актуальні проблеми й прийняти управлінські рішення, допомагає забезпечити дієвість, оперативність та ефективність роботи освітнього закладу. В зарубіжних країнах одним з інструментів оцінювання роботи вчителя й системи менеджменту навчального закладу є самооцінювання.

В Норвегії в 2010 році створено національну установу Норвезький центр для ІКТ в освіті, який займається спостереженням розвитку різних аспектів цифрової компетентності в ЗНЗ. Цифрова компетентність розглядається, за визначенням Європейської Комісії, як впевнене застосування технологій інформаційного суспільства для роботи, дозвілля та спілкування. Вона включає базові навички у сфері ІКТ: використання комп'ютерів для отримання, оцінки, зберігання, виробництва, представлення та обміну інформацією, а також спілкування і участь у спільних мережах через Інтернет [3]. Центр розробив кілька он-лайн інструментів для моніторингу, підтримки та оцінювання використання цифрових технологій адміністраторами й вчителями.

“Шкільний наставник” є он-лайн інструментом самооцінки для управлінців ЗНЗ в їх роботі з цифровою компетентністю [2]. Він розроблений з метою забезпечення того, щоб інвестиції школи в ІКТ обладнання та підвищення рівня цифрової компетентності педагогічного колективу, здійснювались відповідно до визначених цілей. “Шкільний наставник” містить 30 завдань для он-лайн оцінювання, розподілених між шістьма

галузями: адміністрування та рамкові умови для роботи, ресурси школи, планування і складання мап, цифрова компетентність, педагогічна практика, організація. Після відповіді на кожне завдання визначається рівень розвитку галузі та надаються рекомендації.

В галузі “Адміністрування та рамкові умови для роботи” використовуються завдання для оцінювання з метою допомогти сформувати спільне бачення розвитку ЗНЗ серед адміністраторів і скласти відповідні плани роботи, що передбачають використання нових ІКТ засобів навчання й розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів і учнів. Бачення і плани є важливими інструментами управління для адміністрації й можуть бути використані для поліпшення якості організаційного розвитку.

Галузь “Ресурси школи” розглядає наявні в школі ресурси, в умовах використання ІКТ під час навчального процесу. Вони включають в себе прикладне програмне забезпечення, апаратні засоби, навчальні платформи, технічну підтримку, інфраструктуру тощо. Аналіз цих завдань потребує роздумів про організацію середовища школи та навчальних приміщень у зв’язку з використанням ІКТ.

В “Плануванні і складанні мап” наголошується необхідність скласти й отримати огляд потреб для розвитку школи, враховуючи рівні кваліфікації вчителів і необхідність експертизи з точки зору розвитку навчальних підходів, які пов’язані з використанням ІКТ.

Галузь “Цифрова компетентність” розглядає, як школа розвиває й оцінює цифрову компетентність учнів і вчителів, який є взаємозв’язок між використанням цифрової компетентності учнів у ЗНЗ та поза його межами. Створення нового змісту і надання відповідних знань є важливими аспектами формування цифрової компетентності людини. Розглядається творчий підхід до організації безпеки даних в ЗНЗ.

“Педагогічна практика” розглядає практичне використання ІКТ у процесі навчання і викладання. Звертається увага на те, яким чином ЗНЗ через основні принципи своєї роботи, класне керівництво і використання ІКТ в класі, впливає на мотивацію учня до навчання й створює можливості для досягнення навчальних результатів.

“Організація” відповідає за все, що стосується організації навчального процесу. Відкрита культура ЗНЗ до використання ІКТ, систематичний обмін практичним досвідом, розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності є елементами, які характеризують навчальні установи, в яких ІКТ відіграє важливу роль на практиці. Культура школи в даному контексті включає в себе такі складові, як зміни, обмін, навчання, розвиток, підтримка, співпраця та інновації.

У поєднанні зі “Шкільним наставником” Центр розробив он-лайн інструмент самооцінки для вчителів всіх типів ЗНЗ “Вчитель-наставник” [1]. Працюючи з ним,

вчитель має можливість оцінити свою цифрову компетентність й отримати пропозиції щодо здійснення відповідних заходів щодо її підвищення. “Вчитель-наставник” складається з чотирьох розділів: педагогіка та ІКТ (ставлення до ІКТ в освіті; планування і викладання; використання цифрових навчальних ресурсів; формування лідерства в цифровому середовищі); цифрова продукція (використання стандартного програмного забезпечення; творчі роботи; Інтернет і соціальні медіа); цифрові рішення (конфіденційність; етика; права на інтелектуальну власність, оцінювання ресурсів); цифрова комунікація (використання інструментів; етика; мова і культура). Кожен розділ містить чотири короткі огляди з описами або заявами.

Оцінка представляє собою шкалу з п’яти рівнів, де 1 рівень є найнижчим, а рівень 5 – найвищим. Перший рівень – “ознайомлення”, коли людина знайомиться з новою технологією, але ще не почала її використовувати. Другий – “завантаження”, коли людина починає використовувати і досліджувати технології, оцінює її можливості та обмеження. Третій рівень – “інтеграція”, коли вчитель почав використовувати нову технологію у навчальному процесі. На цьому рівні вчитель має ще не достатній рівень компетентності в плані дидактики, але адекватний рівень для особистого використання ІТ. Четвертий рівень – “переорієнтація”, коли людина починає критично оцінювати свою практику, пов’язану з використанням нових технологій. Вчителів на цьому рівні часто зосереджені на тестуванні та оцінюванні навчальних досягнень учнів. Найвищий рівень – “еволюція”. Вчителі мають постійну практику використання ІТ, намагаються поліпшити методи їх використання в класі.

Норвезький досвід свідчить про ефективне використання ІТ в оцінюванні цифрової компетентності вчителів і керівників ЗНЗ, підходи та ідеї якого можна використовувати в Україні.

Список використаних джерел

1. Laermentor for digital competence [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.larermentor.no/index.php/en/mer-om-larermentor-en> – Назва з екрану.
2. Skolementor for digital competence [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.skolementor.no/index.php/en/> – Назва з екрану.
3. The Norwegian Centre for ICT in Education [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://iktsenteret.no/english> – Назва з екрану.